

Lausunto 7.11.2014**Opetus- ja kulttuuriministeriö**

Kirjaamo

kirjaamo@minedu.fikopio: rahoitus@minedu.fi**Viite:** Lausuntopyynnöt OKM/57/010/2014, OKM/58/010/2014 ja Näyttötutkintojärjestelmän uudistaminen**Pohjois-Suomen Koulutuskeskussäätiön – jäljempänä PSK – esittää lausuntonaan alla mainituista lakiesityksistä seuraavaa**

Pohjois-Suomen Koulutuskeskussäätiö kiittää Opetus- ja kulttuuriministeriötä lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa. Koostamme lausuntomme yhdeksi kokonaisuudeksi, koska lakiesitykset kytkeytyvät kiinteästi toisiinsa. PSK tukee omalla lausunnollaan OKM:n lakiesityksiä, jotka tähtäävät ammatillisen koulutus- ja tutkintojärjestelmän työelämälähtöiseen kehittämiseen, supistuvien resurssien tehokkaampaan käyttöön ja tuloksellisuuden parantamiseen.

Vaikka lakiesitykset ovat kiinteästi sidoksissa toisiinsa, niiden välillä on kuitenkin ristiriitaisuuksia mm. ajallisen ulottuvuuden osalta. Rakenteellisen uudistamisen osalta uusi järjestäjäverkkorakenne tulee voimaan vuonna 2017, vain yhden vuoden mahdollisella siirtymäajalla. Rahoituksen osalta koulutuksen järjestäjillä on usean vuoden mittaisen siirtymäajan turvin mahdollisuus sopeuttaa toimintansa uutta mallia vastaavaksi. Kaikkien lakiesitysten ja uudistusten pitää mahdollistaa koulutuksen joustava toteuttaminen työelämän ja yksilöiden tarpeista lähtien.

PSK kantaa myös huolta siitä, ettei järjestäjäverkkoa ja rahoitusta koskevissa lakiesityksissä ja niiden vaikutusten arvioinnissa ole huomioitu nuoriso- ja koulutustakuun toteuttamista. Syrjäytymisuhan alla olevien nuorten ja aikuisten mahdollisuudet saada riittävästi tukea ja ohjausta sekä laadukasta koulutusta voivat vaarantua.

Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Lakiesityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia. Lailla muutettaisiin lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevia säännöksiä. Lait tulevat esityksen mukaan voimaan 1.1.2017.

PSK pitää hyvänä, että järjestämisluva voidaan myöntää ammatilliseen aikuiskoulutukseen erikoistuneelle, riittävät edellytykset omaavalle koulutuksen järjestäjälle aikuiskoulutustehtävän muodossa. PSK esittää kuitenkin, että Laissa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta säädettäisiin myös näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan oppilaitosmuotoisen koulutuksen järjestämisestä.

PSK edellyttää myös aikuiskoulutustehtävän järjestämisluvan kriteeristö on olemassa selkeässä muodossa jo hyvissä ajoin ennen kuin järjestämisluvan hakuprosessi käynnistyy.

PSK haluaa korostaa, että lakiesityksessä esitetty ministeriön oikeus peruuttaa tulevaisuudessa järjestämislupa ilman koulutuksen järjestäjän hakemusta, ei rauhoita tilannetta vuoden 2017 uuden järjestäjäverkon rakenteen osalta ja vaikeuttaa koulutuksen järjestäjien keskittymistä ydintehtäväänsä eli laadukkaan koulutuksen tuottamiseen yksilöiden ja työelämän tarpeiden pohjalta.

PSK edellyttää, että koulutuksen järjestäjälle tulee aina antaa mahdollisuus tulla kuulluksi ja antaa mahdollisuus korjata/kehittää toimintaansa ennen järjestämisluvan peruuttamista.

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi koulutuksen rahoituksesta

PSK pitää perusteltuna rahoitusmallia, joka painottaa koulutuksen järjestäjien toiminnan tuloksellisuutta. PSK toteaa kuitenkin, että uuden rahoitusmallin tavoitteet; ennakoitavuus, läpinäkyvyys ja selkeys, eivät ammatillisen aikuiskoulutuksen osalta toteudu.

PSK edellyttää myös, että koulutuksen järjestäjille annetaan selkeät ohjeet, miten tutkintosuorituksia, osa- ja kokotutkintoja, koskevat tiedot pitää toimittaa vuosilta 2014-2016, jotta vuoden 2017 laskennan perusteeksi saataisiin kaikilta koulutuksen järjestäjiltä oikeat suoritustiedot.

PSK pitää perusteltuna arvonlisäveron korvaamista yksityisille koulutuksen järjestäjille toimintalaissa säädettyjen tehtävien toteuttamisesta euro-eurosta -periaatteen mukaisesti.

Kiinteistöinvestointien ja kiinteistöjen vuokrauksen osalta arvonlisäverokäytännöt jäävät lakiesityksessä epäselväksi.

PSK esittää, että kiinteistöjen sekä käyttöomaisuuden luovutuksen ja käytön osalta arvonlisäverokäytänteiden tulee olla saman periaatteen mukaisia.

PSK toteaa, että vaikuttavuusrahoituksen palautteiden osalta rahoituksen peruste on epäselvä. PSK edellyttää, että vaikuttavuusrahoitusosiossa on oltava selkeät ja yksiselitteiset mittarit.

Vaikuttavuusrahoituksesta puuttuu kokonaan työelämältä kerättävä palaute. Opiskelijan työssäoppimispalaute on osa opiskelijapalautetta. PSK edellyttää, että aidosti työelämältä kerättävä palaute tulee olla osa vaikuttavuusrahoituksen perusteita.

Laki tulee voimaan 1.1.2017. Uuteen malliin siirrytään kuitenkin asteittain 2017 – 2021.

PSK esittää, että siirtymäkaudelle määritellään vuosittainen rahoitusosuuden muutoksen maksimi, esim. +/- 5 prosenttia.

PSK on vakavasti huolissaan siitä, että uusi rahoitusmalli ei kannusta syrjäytymisen ehkäisyyn eikä koulutustakuun sekä ammatilliseen koulutukseen valmistavan ja valmentavan koulutuksen toteuttamiseen.

Lausunto hallituksen esityksestä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain ja opetus ja kulttuuritoimen lain muuttamisesta (säännökset näyttötutkintojärjestelmän kehittämisestä)

PSK pitää perusteltuna ja oikeansuuntaisena esityksen tavoitteita eli näyttötutkintojärjestelmän työelämälähtöisyyden vahvistamista, eri toimijoiden roolien selkeyttämistä sekä sitä että näyttötutkintojärjestelmä tuottaa työelämään sen tarvitsemaa osaamista ja että eri toimijat voivat luottaa järjestelmän laatuun.

Esityksen mukaan tutkintotoimikuntien jäsenet edustaisivat työnantajia, työntekijöitä ja opetusalaa. PSK pitää esitystä hyvänä ja kannattaa sitä.

Lakimuutoksessa esitetään että näyttötutkinnon järjestäjänä voi toimia tämän lain 4§:ssä tarkoitettu koulutuksen järjestäjä tai ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu koulutuksen järjestäjä tai muu yhteisö tai säätiö.

PSK pitää esitystä hyvänä ja kannattaa sitä. Tutkintotoimikunnat osaavat arvioida hakijoitten järjestämisedellytykset.

Lakimuutoksessa esitetään että tutkintotoimikuntien tehtävänä on:

- 1) sopia näyttötutkintojen järjestämisestä; 2) varmistaa näyttötutkintojen järjestämisen laatua;
- 3) kehittää näyttötutkintojärjestelmää ja näyttötutkintoja; 4) antaa 7 a §:n mukaisesti todistukset suoritetuista näyttötutkinnoista ja tutkinnon osista; sekä
- 5) käsitellä 15 c §:ssä tarkoitettujen tutkinnon suorittajan osaamisen arviointia koskevat oikaisuvaatimukset.

PSK pitää esitystä hyvänä, että tutkintotoimikuntien tehtävää keitetään näyttötutkintojen laadun varmistamisen ja näyttötutkintojärjestelmän kehittämisen suuntaan.

Lakimuutoksessa esitetään, että arvioinnin toteuttavat näyttötutkinnon järjestäjän nimeämät arvioijat, jotka edustavat työnantajia, työntekijöitä ja opetusalaa, ja joilla on riittävä suoritettavaan tutkintoon liittyvä ammattitaito ja riittävä perehtyneisyys arviointiin ja suoritettavan tutkinnon perusteisiin. Arvioinnista päättävät edellä mainitut arvioijat yhdessä tutkinnon osittain.

PSK pitää hyvänä muutosesitystä, että arvioinnista päättävät alaan ja arviointiin perehtyneet, kriteerit täyttävät arvioijat.

Kunnioittavasti.

Haapavesi 7.11.2014
Pohjois-Suomen Koulutuskeskussäätiö

Jukka Matero
va. rehtori, säätiön asiamies